

József Zelmos

DEBRECZEN

AJÁNL:

FRANCZIA-COGNACOT.

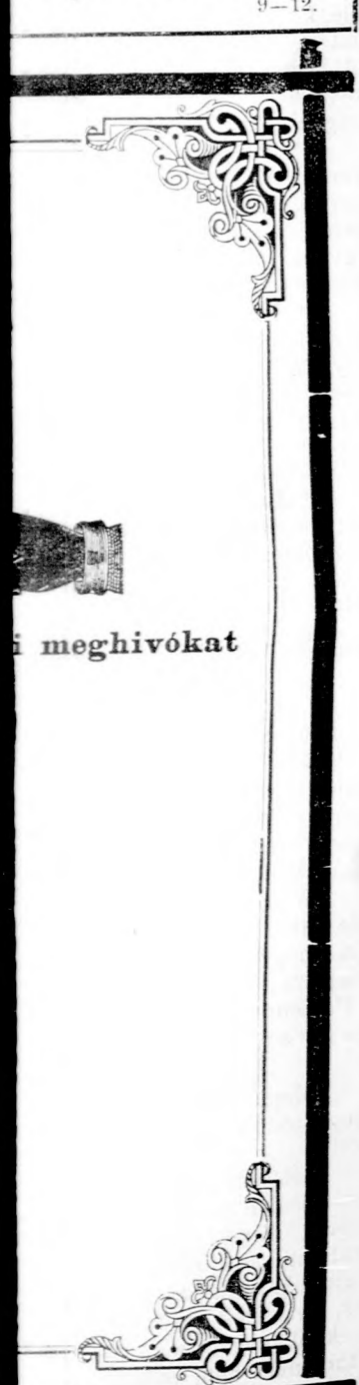
nyvizeket u. m. Bikszádi, Csizi jod, Emsi, Franckhübl, Gleichenbergi, Halli, Kissingeni, Ráczai, Krondorfi, Lipiki jod, Marienbadi, Mohai Ágostonia forrás, Paradi, Püllymonth, aczél, Scrobe-Guber forrás, Levico és vassartalmak, Ros, Salvator, Sidschitz, és Budai keserű vizek. Lenkence, olajban főzött festékeket, nemű fűszerárúkat, kiváló finom:

tea és rumokat, és SZÓDÁT utányos árban.

Az összes nyeresémet a biztosítottak javára esik!

Mutual

életbiztosító társaság, megalapított 1843, millió frank, pénztintézet a világon, életet a legkülönbözőbb módokon szerint, és tüzetezesebb felvilágosítással szolgál, társaság Magyarországon, részlet tartományok részére, Bécsei-u. 5.

Előfizetési árak: helyben, vagy postán küldve: Egész évre... 10 ft - kr. Félévre... 5 - - - Negyedévre... 2 - 50 - Egy óra... 1 - - - Egyes szám 4 kr. Alap szemléti részét illető minden közönség számára a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca 1702. sz.) bérmentve küldendő. Előfizethető helyben: Telenyi K. Lajos könyvtárában (Nagy-uj-utca 1702. sz. alatt).

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE. MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEN.

Hirdetési díj: Négy hasab... Hirdetést vagy recimot... Nyilattéri közlemények... Hirdetéseket... Kéziratok nem adnak vissza.

Kossuth-templom.

A hegyaljai ág. ev. egyházmegye folyó évi július 28-án Miskolczon tartott közgyűlésében azon határozatot hozta, hogy a táljai templomot, melyben hazánk nagy fia, Kossuth Lajos megkereszteltetett és a mely templom mostanában lett renoválva, szeptember 19-én fogja ünnepélyesen felavatni, mivel a Kossuth Lajos születésének ez lesz a 90-ik évfordulója. Az eme szép és hazafias határozatot hozó egyházmegye, a Kossuth-templom felszentelésének ünnepélyére az egyházakat meghívja és az ünnepélyt szabadságharcunk dicső alakjának emlékéhez méltóan kívánja megtartani.

A Kossuth templom felavatása ünnepélynek leendő megtartása alkalmából, az említett egyházmegye nevében Farbak József főesperes által fogalmazott következő érdekes levél intéztetett nagy hazánkfiához:

Mélyen tisztelt nagy hazafi! Az úrban kedves hitrokon! Elközeleg a nagy nap, szept. 19-ike, melyen millió magyar szív hála-imaja fog felszállani ég felé, mert hisz azon napon fogja ön áldás-teljes életének 90-ik évét betölteni.

Hegyaljai ág. h. ev. egyházmegyénk, mely ön ifjúkora óta büszkén nevezi a magáénak, e napot kiváló egyházi ünnepélylyé akarja szentelni.

Táljai templomunk, melyben ön, mint a ki ezen egyház egyik leánygyülekezetében, Monokon született, a szent kereszttségben részesült volt, az idő vasfoga által megörletve, évek óta már rom volt jóformán, a melybe járni már inkább Isten kísértésnek, mint Isten imádságnak volt mondható.

Három évvel ezelőtt nagy lelkesedéssel határoztuk el ezen templomnak megújítását, még pedig, miután a philoxera és kivándorlás által vég-inség szélére jutott táljai egyháztól magától ez nem telhetett volna, országos közadakozásokból, A mozgalom megindult és folytak be az adományok, nem oly bőségesen, mint remélhetni véltük — a kunyhó

és a polgári ipar-műhely többlet adott, mint a palota; de a dolgot azért tovább nem halaszthattuk, mert a tető és mennyezet összeomlással fenyegettek s mert az ön iránti kegyelet követelményének tartottuk, hogy a mű ez évi szeptember 19-én fel legyen avatható. Hisz a Kossuth név varázsa előtt a felekezetek korlátai leomlanak, hisz nem képzelhetünk magunknak magyart, bármely szerartás szerint imádja is Istenét, a ki ne leoldott sarukkal lépne be a szentélybe, melyben a szentlélek ajándokát (Apost. cselekedetei 2. r. 38. v.) vette az, kit Istennek ezen lelke a szabadság, a népjog prófétájává, apostolává kent fel.

És lám örömről még sem lesz teljes az, csak akkor volna s ha Önnek patriarchális alakja ama nagy napon ott ülne köztünk, mint élő képe a gondviselés választottjának, kit az ur 90 év viharain keresztül szárnyaival fedezett és az ő szárnyai alatt adott neki oltalmat s kinek órdarda és piaszt volt az ur igaz ígérete. (Zsolt. 91. r. 4. v.)

Mi tudjuk, hogy ez óhajunk nem teljesíthető, visszafojtjuk hát keblünkbe szívünk leghöbbségét s nem is merjük ön személyes megjelenésre felkérni. De esedezve kérjük, képviseltesse magát családjának valamely tagja, például két jelles, derék fiainak egyike által: karjainkon fognók képviselőjét hordozni, karjainkat, sziveinket tárnók ki előtté.

Önt pedig, szeretve tisztelt hitrokon, arra kérjük: egyesítse ama napon imáit a mieinkkel, nepeért, hazájáért, egyházáért, hogy így az elválasztó távol daczára egyesülhessenek, összeforhassanak lelkeink szent érzelemben, buzgó áhitatban.

Mi pedig nem szününk meg addig is naponta buzgó imákban kérni az Urát, hogy önt ama nagy napra s még azon-tul is soká, soká tartsa meg s emelje kegyelmének karjain, mint élő emléket egy dicső kornak, mely mythoszi hőst kegyt szült s melynek legkiemelkedőbb, legragyogóbb alakja a szabadságnak va-

rázsszavu apostola, az érczből öntött jellem: Kossuth Lajos.

Fogadja határtalan nagybecsülésünk kifejezését, melylyel maradtunk, Miskolczon, hegyaljai ág. ev. egyházmegyénk 1892. évi július 28-án megtartott közgyűléséből s annak nevében

Önnek mélyen tisztelt hitrokonai hő tisztelői: Radvány István, kir. tanácsos, egyházmegyei felügyelő. Farbak József, főesperes. Pazár István, esp. jegyző.

A delegációk összehívása. A hivatalos lap a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Kedves Gróf Szapáry! A közös ügyek tárgyalása céljából a magyar országgyűlés által az 1867. XII. tc. értelmében az 1892. évre kiküldendő bizottságot, valamint a birodalmi tanács által az 1867. évi december hó 21-dikén kelt törvény értelmében az 1892. évre megválasztott bizottságot, a részükre törvényileg fenntartott teendők elintézése végett, f. évi október hó 1-ére, Budapestre ezennel egybehívom.

Midőn ehhez képest közönségi miniszteriumaimat egyuttal alkotmányos elölterjesztések megtételére utasított, megbízom Önt, hogy a magyar országgyűlés bizottságának egybehívása végett szükséges intézkedéseket tegye meg.

Kelt Bécsben, 1892. szeptember 5-én. Ferencz József s. k.

Gróf Szapáry, s. k.

Ugyan ilyen legfelsőbb kézirat intéztetett Taaffe gróf osztrák miniszterelnökhez és Kálnoky gróf közös külügyminiszterhez. A jövő évi költségvetés. A minisztertanács vasárnap kezdte meg behatóan tárgyalni az 1893-iki költségvetést. Ezuttal nem történt meg végleges megállapodás az összes tárczak kiadásairól és bevételeiről s az erre vonatkozó döntés egyelőre függőben marad, mert Szapáry gr. miniszterelnök és Fejérvary honvédelmi miniszter a király kíséretében a pecsi hadgyakorlatra utaznak. Annnyit azonban már most beszélnek kománypárti körökben, hogy a jövő esztendői budget nem fog különös meglepetésekkel lezáródni, sőt ha jól megy, marad is egy kis fölösleg.

BELFÖLD. A budapesti érseki helynökség betöltése, Cselka Nándor pozsonyi kanonoknak s volt budapesti prépost-esperesnek a

hercegprímásnál tett látogatásával, végleg meg van oldva. Vasary Kólos hercegprímásnak ez új, díszes állásra, elejétől kezdve, két jelöltje volt, és pedig B e g i s i c h Mihály, a jelenlegi prépost-esperes, a ki 23 éve lelkesedik a fővárosban s harmadfél éve végzi az esperesi teendőket és C-elka Nándor volt budapesti esperes, a ki harmincz évig volt Budapestben s nyolcz évig vezette az esperesi ügyeket. Cselka, esperessége utolsó éveiben igen beteges volt, de most jobb egészségnek örvend s a primás, hosszabb szolgálatát veve tekintetbe, őt választotta helynökül. Az érseki helynök a városban vesz lakást s november havában lép új állásába. A helynökség ügyköre leginkább a szentszéki teendőkre fog szorítkozni; a káptalannak Budapestre való helyezéséről, a felmerült több rendbeli akadály miatt, az intéző körök egyelőre lemondtak.

Főispáni változások. Mint a »B. H.« értesül, Lukács György elhalt államtitkár utóda Reiszig Ede békési főispán, Zuber lemondott komáromi főispán utóda pedig Laszberg Rudolf gr. győri főispán lesz. Az utóbbi megtartja a győri főispánságot is.

Mérnökök a Vaskapunál. A Vaskapunál és az Aldunán folyamában levő epochális munkákat, melyek közgazdasági és technikai értelemben egyaránt érdekesek, a magyar mérnök- és építészegylet 80 tagja e hó 8. és 9-ik napjain tekintette meg. A társaságot Lechner Lajos alelnök vezette s Orsován Wallandt Ernő min. oszt. tanácsos, a nagy mű tervezője és Paulovics főszolgabíró fogadta. Kölcsönös üdvözlés után Hoszpaczky Alajos kir. főmérnök bemutatta a szabályozás összes terveit, mire a társaság a Vaskapuhoz indult. A Herkulesfürdőn töltött éj után a második napot is egészen a Dunán töltötték el, megtekintvén az Inenál működő hat kötőrés és furó hajtó, az óriási parti telep, a Duna fenekéről kikötőt óriási köhalmazt, az utolsó műtárgy a Grebennél nagyrészt készen álló hat kilométeres szorító gát és a már erősen kiképzett sziklaalom volt. — Utközben elhatározta a társaság, hogy a Vaskapu-szabályozás első megindítottjának a Duna sziklaiba vésett Szechenyi-út építőjének, Várhelyi Pálnak emléket megörökíti. A nyomban megindított gyűjtés 500 frtot eredményezett e célra.

Sátoraljuhely városa — diszpolgárává választotta Kossuth Lajost. Az indítványt Schön Vilmos dr. tb. főorvos és Hornyai Bela dr. terjesztették többek magukkal az e hónap 9-én tartott képviselőtestületi közgyűlés elé, a hol az indítványt nagy lelkesedéssel egyhangulag fogadták el. Sátoraljuhely városa különben is fontos szerepet játszik Kossuth

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA. ÖNKÉPZŐKÖR.

— A »Magyar Uiságe-ből. — Azzal ront be a kis öcsém, hogy: édes anyám, beléphetek az önképzőkörbe? Nem kerül csak husz krajczárba havonként. A mire az édes anyja természetesen így felelt: Nem, kár a két hatosért. A szegény gyerek most került az ötödik osztályba s most léphet be először önképzőkörbe. Anyja tiltó szavára olyan arcot vágott, melyről leritt a szomorúság, hogy egy egész esztendővel megint távolabb esett a Parnaszustól. Hanem én megvizsgáltam. A Szechenyi-önképzőkörtől a Fiume kávéház paczika-kompaniájáig temérdek irodalmi társaságnak voltam tagja s így tapasztalatból tudtam, hogy a megrekedt versek komoly veszedelemnek lehetnek okai. Hadd lépjen be a fiu a körbe. Egy-két verssel több a poezisnak sem használ, neki sem árt. — De meg jó is, ha a gyerek korán megérkezik. Elvégre minden embernek össze kell faragnia a maga verspenzumát. Ki minél korábban kezdi, annál hamarabb hagyja abba a kasza-kapakerülést. — A két hatosnyi tagdíjért sem kár. Az ember nem kezdheti elég korán a nyugtáknak be nem váltását s a ki már az ötödik osztályba kerülhet, a tagdíjhátralékosok közé, nagyra viheti az életben.

Másnap a gyerek belépett a »Bárá Bálissa Bálint önképzőkörbe« s ezentul nem verekszik, hanem ellenbírálatokat ír. Mindjárt az ellenbírálaton kezdte. — Praktikus fiu. A bíráló csak a poétára foghatja, hogy számár, az ellenbíró pedig a poéta is, a bíráló is. Havi hátralékos két hatosért ez is elég. Valahányszor lelkesedéset látom, eszembe jut a magunk önképzőköri tagsága, az a ren-

geteg fontoskodásunk, melylyel kicsiny parlamentári harcainkat vívtuk. A magyar diák azzal is különbözik a külfölditől, hogy míg emez tornahelyeken mulat, ő egyleteket alapít, melyben pártoskodást játszik.

Mert hiába, parlamentáris nemzet a magyar. A civakodása, a szeretkezése, a mulatása és a szórakozása alkotmányos formákban nyilvánul. Azt hiszem, hogy a kártyát is csak azért játsza szenvedélyes jó kedvvel, mert ez is pártoknak harca. Négy játékos két pártra oszlik, az egyiket segíti a huszas, a másikat az az erős akarat, hogy megbuktassa a felvevő pártot. Ha három-négy ember együtt vacsorázik, az egyik szónokol, a másik áll elébe s a harmadik meg-megjeljenzi.

Már az iskolában tanuljuk a parlamentaritást s rövidnadrágos korunkban már választjuk a vezért, a ki rabló- és katonásdiában akár az egyik, akár a másik pártot dirigálja.

Országszerte majd minden középiskolának megvan a maga önképzőköre s ezek nemcsak az irodalmi cigányéletnek, hanem a parlamentarizmusnak is előkészítő tanfolyamai. Szenvedélyt és higgadságot, fráziscsépést és okoskodást, alkalmazkodást és elvhűséget, szavaltat és szavazást csak úgy hall és lát és gyakorol bennük a gyerek, mint később az életben a férfi s nem egy parlamenti nagyságunk már iskolás fiu korában szónokolt a kollegái gyönyörűségére s a tanárai bosszúságára.

Mert a tanárok a szónokló fiukat nem szeretik. Forradalmároknak tekintik őket, a kik megbontják az iskolaszobák csendjét s talán már gondolkoznak is, mikor a tanterv szerint még csak magolniok kellene.

Igy szeptember derekán kiszegezik az iskola fekete táblájára az önképzőkör alakuló gyűlésére szóló meghívót. A mi nagy frazízt az iskolás fiu az öregektől ellesett, mind oda

írja a proklamációjára. Ott van Nubia párduczsa, mely nem szül gyáva nyulat, a haza is a Kárpáttól az Adriáig terjed rajta s a szalmaláng-ról sem feledkeznek meg, mely lobog, de hirtelen elalszik.

S aztán megalakítják a pártokat és megindul a korteskedés. A jelöltek pénzzel nem igen vesztegethetnek, de a választmányi tagságra való kilátásért már a rövid nadrágos gyerekek is megalkuszik. Pedig az elv nagy dolog. Először nyargalhat rajta a gyerekmber, mert szálljon le róla véres madzagért? — Hanem hát politikus már lüktet bennünk s a fiu, ha nem tudja, sejtí, hogy a kompromisszum mitől jó.

A magam idejében a jelöltünk nagy dolgokat ígért programbeszédében. Ott tartotta beszédét a kapus ajtaja előtt, a hol tíz óra felé a »krumplisok«-ért verekedtünk. Azt hirdette, hogy a mi pártunk arra van hivatva, hogy az önképzőkört az »elposványodástól« megmentse. Megbuktunk s meg voltunk győződve, hogy már most egyenesen neki rontunk a posványunknak.

Bármennyi kárt okoznak is az önképzőkörök a tanulás munkájának, ne bántuk őket. Hiszen valamikor a visszaemlékezések világában kedves oázisok lesznek. — Azért a pár adatért, a melylyel kevesebb jut a fejbe, mert elfoglalták az önképzőkör ügyei, ne panaszkodjunk, legalább kevesebbet felejt az elme. A Popokatepeti magassági mértéke a feledésbe merül, de annak a gyerekkori pártoskodásnak emléke késő vénységben édes kamatokkal fizet.

Még a balladákra pazarolt órákért sem kár. Elmúlnak az évek s a kenyérrért végzett munka közben jól esik, ha feltűnedeznek azoknak a kivégzetteknek szellemei, a kik a balladánkban találtak vézes kimulásukat.

Hát még a bírálataink emlékei! Azok a kolosszális gorombaságok, melyekkel a »beér-

kezett művekkel« elbántunk! Az önképzőköri bíráló irgalmatlanul nekimegy mindennek, a mi nem felel meg a Névy stílusztikája első és második kötetének s nincs az a pajtkasodás, a mely megmáshíthatná bírálatát.

Első sorban a vers helyes írást nézi, azután a rimeket. Ha a kettő rossz, menthetetlenül megbukott a ballada, akármilyen tragikus és szomorú is a tárgya.

Ma is emlékszem arra a történeti balladára, melyet helyesírási hibái miatt elvetettünk, pedig különben abszolút irodalmi becse volt. Ugy kezdődött, hogy:

Károly király, Károly király Magas erkélyére kiáll, Kiáll! Még egy sóhajts se ballszik, Odalent a város alszik, Alszik. Ámde száz kísértet ébren Károly király bész szívében, Vében!

A bírálóknál csak a szavaltatok érdekeltek jobban. A »legyeltek fehér asszonyára« minden heten lövöldözött a varsói kormányzó s nem volt ülés, a melyen Edvárd király, angol király ne vágtatott volna kőzén fakó lován. Mikor pedig diszüléseinken közönység is akadt, az unokahugaink s a barátaink, ha a tanári testület is megjelent, hogy meghallgassa a Simon Judit panasztát, a miért szintén nem tud gyermeket felnevelni, ha pályadíjakat osztottak ki közöttünk s a nyerteseket a közönység megtapsolta, nem cseréltünk volna azzal sem, a mire vágytunk, pedig nagyra vágytunk. Most, szeptember végén, országszerte megalakultak az önképzőkörök. Üdvözléssel küldök nekik. Örizzenek meg a tagjaik lelkesedésükből valamicskét a késő vénsegre is.

Jól esik a takaréktükr, mikor elfogyott a szereznibrás tudomány! Viharos.

életében; ott járt iskolába, oda fűzi ifjuságának minden emléke; ott volt ügyvédi irodája. Ott kezdett küzdeni korszakalkotó eszméit. Kossuth születésnapjára ünnepélyt rendeznek a városi színházban, este bankett lesz a magyar királyi fogadóban. Erre a napra várják Satoraljaiúj helyre Helfi Ignácot is.

KÜLFÖLD.

Politizáló gránátosok. Mint a Kölni Zeitung-nak jelentik, az orosz udvari körökben igen kínosan érintette az, hogy a Varsó melletti orosz-francia testvérisülési ünnepélynél a pétervári gárdagránátosvezér ezredese a Franciaország és Oroszország közti fegyverbarátságra mondott felkőszöntőt, holott ez ezred tulajdonosa a német császár.

A bolgár kiállítás. Ferdinánd fejedelem anyja, Klementine hercegné a kiállítás megtekintésére Philipopolba érkezett. A vendéget ünnepélyesen fogadták.

Bombamerénylet. Bologna, szept. 11. Ma hajnali 2 órakor a táviróhivatal bejárata előtt egy bomba robbant szét. A robbanás következtében az ablaktáblák szétromboltak. Egy hírlapíró súlyosan megsérült és a Stefánia-ünnepi irodái, melynek alkalmazottai szerencsére éppen elhagyták a helyiséget, elpusztultak. Néhány a tett elkövetésével gyanúsított egyént a rendőrségre vezettek. A vizsgálatot megindították.

Estei Ferencz Ferdinánd világotja. A magyar és az osztrák pénzügyminiszter legközelebb találkozni fognak, hogy — mint a „Neue Freie Presse” írja — tanácskozzanak a fölött, mily arányban viselje Magyarország, mily arányban Ausztria az Estei Ferencz Ferdinánd főherczeg tervezett világotjának költségeit. Az egész összeg 150.000—300.000 forint lesz. Ennyit fog igénybe venni: a hajó-költség egy-magában, a személyi kiadásokat a főherczeg magánpénztárából fedezné.

Kneipp a koleráról.

Kneipp Sebestyén plébános — írja egy budapesti lap munkatársa — megkérdeztem, hogy mondja el nézetét a koleráról. A természet egyszerű, de mély megfigyelője, a galambász öreg, ki még mindig csupa erős és frissesség, szívesen teljesítette kérésemet.

»Ez a kérdés, mondá, voltaképp az orvostudomány körébe tartozik s nekem, a ki soha sem tanultam medicinát, nem is volna szabad hozzá szólnom. Személyes tapasztalataimat azonban elmondhatom.

Szerintem a kolera nem egyéb, mint hirtelen kezdődő és roppant gyorsan végződő párbaj a kolera matériája és az emberi test között. A győzelem mindig azé, a ki erősebb.

Es vajjon miképp készül föl az ember a küzdelemre? Úgy, hogy előre megijed, mikor a kolera még egynehány száz kilométerre van tőle s azt hiszi, hogy ha megkapja a betegséget, okvetlen el kell vesznie.

Pedig dehogyan kell. Ha a gyomrát rend-

ben tartja és emésztése háborítatlanul történik, nincs oka a felelemre.

A legnagyobb baj az, hogy az emberek a kolera hírek hallatára megváltoztatják szokott életmódjukat és nyakra-főre isszák a néhez vörösbortokat, a cognacot, arracot és a gyomrukat eleve elgyengítik, fölizgatják. — A kolera pedig nincs alkalmasabb talaja, mint az elgyöngített, felizgatott gyomor.

Ha meg kiüt a járvány, mi történik? A hatósági rendeletek csak arról szólnak, hogy miképpen fertőtlenítsék magát a környezetet. A beteget olybá tekintik, mint egy belpokost, a ki ugys elvesztet s nem igen gondolnak vele. Mert min török fejüket a tudósok? Azon, — hogy kitaláljanak valami szert, mely a kolera matériáját elfojtsa, a minő szer eddig az ópium és a tannin volt. Holott arra kellene törekedni, hogy a kolera matériáját kiűzzük a testből.

Ezt, szerintem csak az izzadás révén lehet elérni.

A mely kolera izzadni kezd, biztos, — hogy megmenekül; valamint biztos, hogy vége annak, aki nem bír izzadni.

Mivel lehet megizzasztani az embert? — Vizzel. Milyen vizzel? Csakis forró vizzel.

Ez az egyetlen eset, mikor én, ki mindig hideg vizzel gyógyítok, a meleget ajánlom. Azok az urak viszont, kik irtóznak a hideg vizzel való orvoslástól, ez esetben hideg borogatásokat rendelnek. Ez csak enyhít, de nem gyógyít.

Mit kell tehát a kolera betegekkel tenni? Meg kell izzasztani. Hogyan? Legjobb a leg-egyszerűbb s leggyorsabb mód. Nem kell ahhoz gőzkatlan csak egy jó vastag és minél durvább vászonlepedő — vagy ha nincs egyéb, szák — a melyet öt-hat-rét összehajtvá forró vízbe mártunk, kifacsarunk s a mily melegen csak elviselhető, — a beteg mellére és hasára teszünk, alul egy meleg ecetes kendővel.

A forróság csak úgy ömlik a testbe. — Huszonöt perc múlva, ha az izzadás elkezdődött, újra meleg borogatást kell tenni; s ezt ismétleni kell mindaddig, míg az émelygés s a görcsök meg nem szűnnek.

A természetet azonban nemcsak kívülről, de belülről is kell segíteni s erre a célra legjobb egy kanál örölt édes kömény, melyet tejjel főzünk meg s apránként adunk be a betegnek.

Igy bántam én a kolerasokkal és kolerosokkal az 1855-iki járványkor Augsburgban és negyvenegy betegből negyvenet mentettem meg. Csak azt nem bírtam megmenteni, a kit legjobban szerettem volna: tulajdon édesatyámat; de már csak arra érkeztem jókor, hogy koporsóba tegyem őt.

A Karbunkulus-torony.

(Népmonda.)

Iria dr. Horváth Ódón.

A Tatra-oltár végső lángjain
Felygult a messze szirtes bércevidék,
S megnépsült az óriási szirt
Minden köve... a dörgő zuhatag
S a zugó erdő felhőszakadásának...
A szirt beszélt, mint Memnon szobra zeng,
S fülembe sugta ezt a szép regét...

Váradi A.: A Tatra regéje.

I.

Az ifju megállt...
Délceg s daliás öltönyével fedett vállairól lekapesolta vadászakaszt, melynek rézzel gazdagon kivert czifrái csak úgy ragyogtak a tündöklő nap sugarban, s ajkaihoz illesztvén azt, hosszas rivalló hangot hallatott. Aztán mozdulatlanul állt pár pillanattal, figyelve, ha vajjon társainak, kiktől a vadnak szenvedélyes üzése közben elszakadt, válaszára nem hozza-e vissza a fenyesek balszamos illatával telített levegő?

A Tatra óriási csucsa s mély siklaszakadéka, melynek felecsillámzó hőmézőit a sudár fenők sötétlő lombjai itt-amo't látni engedik, százsorosan megtörve verték vissza kúrtjének hívó szavát, — de erre választ haszaltalan remél.

Előtte egy gránit szirttömb emelkedik, mely valaha ott diszelgett fenn a hegyormokon, de a haragvó lsten villama ide zudította alá. Tetejét már benőtte a pázsit és páfrányok nagy leveleinek egész serege, sőt egy ifju fenő is ráhelyezkedett; gyökerei szabadon futnak alá a szirt kopár oldalán.

S a szirt mögött óriási mélység táton, mely elszédíti azt, a ki belétekint. Meredek oldalai a gránit sziklák egész tömkelegéből állanak, melyek össze-vissza vannak dobálva rendszertelenül. Rajtuk valaha ós fenőerdő állhatott, melyet azonban valami hó- vagy szikla-lavina elpusztított teljesen, csupán a derékba tört elszáradt törzseket hagyva meg, az örök mulandóság kietlen jelei gyanánt.

S a szakadék alján, mint rettenetes lép-

csőfokokon, leirhatatlan erővel kavarogva zug alá egy óriási vizesés. Tompa dörgését szüntelenül visszaveri a körültekővető rengetegben lakozó vízhang, s úgy tetszik, mintha hullámai mind vakító hóféhér vízporrá törnének szerte az ezer és ezer éles gránit sziklan, ragyogó szivárványokat festvén a napnak sugarából.

Az ifju a szirtre támaszkodva szemlélte a borzalmas látványt, a mélységben örökké élő, örökké forogó vad zuhatagot.

Férfiúi erővel és bátorsággal telt kebelén az elfogultság, az áhílat vett erőt, s úgy el tudott gondolkozni a felett, hogy hallott említést tenni olyanokról, a kik hivalkodóan hirdették magukról azt, hogy tagadják lételet annak az ós Erőnek, a kinek parancsára hozott és hoz létre minden óriási és minden parányi tüneményt is egyaránt; de hivalkodásuk és eszeten elbizakodottságuk teljesen eltűnt akkor, a mikor a haragvó tengernek sötét hullámai lép'en-nyomon elnyelésel fenyegettek az őket szállító hajót, s porbaomlva alázták meg magukat az előtt, a kivel szemben nincsen szó engedelmségről vagy engedtelenségről, kire nézve egy század vagy egy pillanat: teljesen ugyanaz.

Az a gondolat foglalkoztatta lelkét, hogy az ifju elvakultakat csupán ide, e helyre kellene hozni, hadd lássák be hivalkodásuk eszetenlenségét és azt, hogy a természetnek — a maga rettenetes fenségében itt nyilvánuló — öserejével szemben ők mivel sem különbek annál a parányi porszemnél, melyet a gyenge szellő es ellenállhatatlanul ragad tova, s annál az igénytelen kis fűszálnál, mely megremeget már akkor is, ha egy-két zümmögő mehecske repkedik körül.

Még hosszan állott ott az ifju. Lelkében a gondolatok ezrei viharoztak és oly elhagyottak, oly semmisenek érezték magát.

Egyszerre úgy tetszett neki, mintha a vizesés tompa dörge közben egy vadászakaszt hívó hangjait hallaná, s csakugyan, a mint erre ő is válaszolt, a nagy messzeségből el-

lyg bännék el a kolerával most is, ha jönne. Nem félek tőle.

A kolera ellen védekezni könnyebb, — mint magát a betegséget gyógyítani. Mit csináljon az egészséges ember? Ha jól érzi magát, semmi mást, mint vegyen hetenkint három-négy másodpercig hideg felfürdőt és pedig akkor, mikor a teste legmelegebb. A kinek nincs a gyomra rendben, igyek reggelénként jó keserű ürömteát. Lehetne kolera-csöpöket is csinálni angyelika és tormentilla-gyökérből meg köményből. De kitűnő gyomor-tisztító szolgálatot tesz naponként 6—8 szem fenőmag is.

Az egészséges ember pedig — ezt nem győzöm elégszer mondani — ne izzassa magát erős borokkal, cognacal, feketekávéval, — hanem tegye azt, a mit én teszek; éljen egyszerűen, okosan; ne azt egye, a mi az inyet csiklandozza, hanem azt, ami a gyomornak hasznos.

Ez az én nézetem a koleráról. Nézetem gyökere nem a tudomány, hanem a tapasztalat. Lelkiismeretem soha sem enged semmit állítanom, a mit vagy magamon, vagy másan számtalanszor ki nem próbáltam volna.

Ezzel véget ért beszélgetésünk. — Midőn néhány óra múlva ismét találkoztam Kneipp plébánossal, az öreg ur örömmel mutatott nekem egy hamburgi levelet, mely szerint a levél írója három menthetetlennek mondott koleraást meggyógyított a Kneipp-féle toró borogatással.

A kolera.

Triest, szept. 10. A tengeri hatóság intézkedett az iránt, hogy a „Salerno” gőzöst, mely Hamburgból indult ki és egy trieszti czegeknek 2700 darab szarított bőrt szállít, ne engedjék a vesztegzárig, hanem az áruval vagy térjenek vissza 24 óra alatt kiindulási helyükre, vagy pedig elégetik az egészet.

Hamburg, szept. 10. A helyzet ma is javult. A betegedés és halálozás száma ismételen csökkent. — A hullaházakból az óska lomot eltávolították. Erman dr. fizikus hivatalos adatok nyomán egy második beható emlekiratot ír, melyet az állami közegészségügyi hivatalnak nyújtanak át és melyben a hivatal több intézkedését veszi bírálat alá. A vesztegzárhoz több, mint 700.000 márka folyt be. A frankfurti Rothschild 40.000 márkát küldött volna, nem felel meg a városnak. A herczeg pénzt sem küldött, de még életjelet sem adott magáról. A szenátus a polgárságot külön ülésre hívta egybe, a kolera vonatkozó fontos ügyek elintézése céljából. Bornmann és tizenkilenc társa a homokszűrő ügyében kérnek tanácskozást, hogy a várost jobb vízzel lássák el. Egy másik indítvány az artézi kutak melletti furását ajánlja.

Hamburg, szept. 11. — Tegnap 310 megbetegedést 161 halálesetet jelentettek be,

halóan jutottak hozzá a felelgető kúrtnek rezgő hangjai.

A hangnak irányát azonban itt — az ós fenőerdő sötétlő lombátára alatt — biztosan kirenni nem volt képes s mégis úgy tetszett neki, mintha társai már feljebb vonultak volna, a kőszáli zergék otthona: a kopár sziklacsucok felé.

Ruganyos léptekkel indult meg tehát ő is, a vizesés szédítő szakadékanak ormán felfelé, gazdagon kirakott fegyverét olykor-olykor támaszul használva, ha egyik szirtől a másikra kellett átugrania, vagy ha az óriási fenőknek elszáradt galyai akadályozták a továbbhaladásban.

Minél magasabba jutott, a vizszakadék mélysége annál inkább alábbhagyott s nemsokára már lábainál zugtak a „főhérviz” hullámai. Az erdő is ritkulni és satnyulni kezdett, a hatalmas fenőszálak helyét az igénytelen törpe fenő foglalta el, szabad kiletást engedve az előtte álló hegycsuc-óriásokra.

II.

Csak rövid utat kellett tennie addig a magaslatig, a melyről mint valami hatalmas gátról omlott alá a zajló zuhatag, s a mely szabad kiletással kecsgettette minden irányba; s csakugyan, mire ide feljutott, mintegy varázsattól elbűvöltén állott meg az eléje tárult nagyszerű látvány előtt.

A mint ösztönösen először is visszafordult, ha vajjon elhagyott társait nem pillantja-e meg valahol, tekintete a Poprad-völgy mesés szépségű panorámáját futotta keresztül s a messze terülő látóhatár, közeltekő városkaival, perczekig lekötötte figyelmét.

A nagy messzeségben, kéklő ködön keresztül, szülővárosa: Kézsmárk tűnt eléje, s figyelmes vizsgálát után mintha ki tudta volna venni családja óriási városának körvonalait is, ortornyán a tengő lobogóval.

A levegőnek lassan elsülülő hullámai a déli harangszó elhalva ringó rezgését hozták fel ide a magasba.

Azonban még inkább rabjává tette az a

melyekből 193 megbetegedés és 102 haláleset a tegnapi napra esik, míg a többiek utólagos jelentései az előző napokon előfordult eseteknek. Elszállítottak 148 beteget és 59 halottat.

Páris, szept. 11. Páriz város és környékének egészségügyi helyzete javult. Tegnap 52 megbetegedés, 30 haláleset fordult elő. — Havreben, a hol tegnap nyolc megbetegedés és hat haláleset fordult elő, jelentékeny javulás észlelhető.

Határidő-naptár.

Szept. 15—17. Lelkészképeségi vizsgák.

Szept. 18. Kossuth 90-ik születésnapjának megünneplése.

Nov. 30. Szavazatok beadásának határideje a debreczeni egyházmegyei tisztii állásokra.

Ujdonságok.

* **Kossuth 90-ik születésnapját** nem hétfőn, f. hó 19-én, hanem vasárnap, f. hó 18-án fogja megünnepelni Debreczen város lakossága. — Éppen tegnap adtuk kifejezést azon óhajunknak, hogy az ünnepély látogatottsága tekintetéből ne hétfőn, de vasárnap tartassék az ünnepély s csak helyeselni tudjuk a rendezőség azon elhatározását, hogy az ünnepély napjára a sokkal alkalmasabb vasárnapot választotta. Ma d. u. 5 órakor a rendezőbizottság a kereskedő ifjak önképző egyletében ülést tart; a függetlenség kör választmánya is ugyancsak ma d. u. 5 órakor tart ülést a Kossuth-ünnepély tárgyában.

* **Kováts József**, a h. nánási kerület orsz. gyűl. képviselője, kinek beszámoló beszédét tegnap ismertették, szombaton d. u. a. 6 órai vonattal érkezett H. Nánásra. A vasuti állomásnál — mint h. nánási tudósítónk írja — ezekre rugó közönség fogadta, zászlók alatt. Kivonult tüzoltó-egylet is, saját zászlójával és zenekarával. Az 1848/49-iki hónapok testületileg jelentek meg. Midőn a szerettett képviselő a vasuti kocsiból kilépett, viharos eljenzés fogadta s C s i h a Gábor tanító, 1848/49-iki főhadnagy, lelkes szavakkal üdvözölte a választók nevében, mire a képviselő rövid köszönő beszéddel válaszolt, tudatván, hogy képviselői beszámolójának megértése végett érkezett választói körbe. Eljezessel, zenezsával kísérték be a városba a képviselőt, ki id. Cshány Ferencz földbirtokosnak, a függetlenségi és 48-as párt elnökének vendégszerető házában szállott meg. A merre a menet elhaladt, a hazak fel voltak lobogózza s minden ablakból szívélyesen üdvözöltek a képviselőt, a függetlenségi eszme buzgó és lelkes harcosát. Vasárnap d. e. tartotta meg Kováts József a városba előtti beszámoló beszédét, melynek meghallgatására a kerület minden részéről érkeztek választók. (Tudósítónk itt a beszámoló beszéd rövid kivonatát adja, de mi azt jelenleg mellőzzük, mert tegnap bő kivonatot közöltünk a beszédből. S z e r k.) A nagy tért egészen ellepte a hallgatóság s a beszéd minden egyes pontjánál fölharsant az eljenzés. A maradó hatást tett beszámoló után a közönség a függetlenségi es 48-as kör udvarára vonult, hol az ifjuság táncmulatságot rögtönzött. Délben 150 terítékű társas-ebédet rendeztek a képviselő tiszteletére,

látvány, a mely a magaslat túlsó oldalán várt rá.

Egy óriási völgykatlan tárult ott elé, kö-röskörül az égetőró magas hegycsucokkal, melyeknek egyhangú gránit-szürke színét egy bokornak zöldje se szakítja meg sehol; csak az örökké fehér mezői csillámlanak meg itt-amott a hegyszakadékokban, bőven táplálva a kopár szikláról aárohanó zuhatagokat.

A katlan alatt pedig egy tükörsimáságu tó foglalta el, melynek teljesen hullámtalan vízében megfordítva látszanak a hegycsucok, a hőmézők és a zuhatagok.

Es ez a tükörsimáságu tó teljesen zöld. A nap sugar zöld fényben török meg benne, a mennybolt, a sziklák, a hőmézők, a vizesések mind mind zöld színre festve tükröződnek benne vissza.

Mint egy képzelhetetlen nagyságu drágakő, mint egy tükörsimára csiszolt smaragd, melyet egy mindenható kéz — a legfenségesebb foglalatba — ez óriási sziklacsucok közé helyezett. A tó közepéről, hova éppen a jobb felől álló toronyszerű meredek sziklafalnak hegyes csucsa rajzolódik, varázszerű titokzatos sugar tört elé. Mintha a mélységes tőtükör aljáról valami tulvilági lény küldené magasba bűvő erejű sugarait. Szemeit önkénytelenül a vízszatüköröző sziklafal csucására emelé, s ajkait a meglepetés kiáltása hagyta el, midőn annak ormán egy vörösszínű tüzből egő nagy követ pillantott meg, mely — mintha egy vörösszínű nagy csillag volna — ezerszeresen megtörve, szikrázza szórta szét a nap sugarait.

Azonnal világos lett előtte minden. Jöszerecséje ime odajutotta, a magas Tátrának arra a pontjára, hol a Karbunkulus-torony emeli az égnek örök tüzből ragyogó enséges homlokát, miglen lábai a „zöld tó” kristálytiszta hullamaihoz érnek alá.

A nagy mindenséget teremtő ós Erőnek oltára gyanánt tűnt fel előtte a Mindenhatónak végtelen jóságát, örök reményt sugárzó mozdulatlan szeme tekintene rá, s melyen a szípor-kázó meteorok csodás fényébe öltözött szikla-

kit lelke
köszönt
ról sem
peli na
a t
me K
társasá
nap d. e
lomban
K ö v e
segéd-le
szép tem

A h. nán
ral, elha
Kossuth
program
szédel m
2. Szava
b a n y
lokát en
bankett
ünnepély
a melyb
»K o s s
adomány

tektiv-fel
nem ker
óri ügy
vancsiak
dott nag
a vak h
utazza
a követ
be a vár
vasuti k
volt, da
ell-nség
nejt el
csak rak
tott pénz
rencse
tot. De
egy vas
tót. A sz
ország,
vasuti a
dolog fel
sunkon
tak, a k
utazza
kocsit fe
zása? K

lezónk
tott f. hó
zet tárgy
peres,
küstyszál
egyházak
az érté
tal az eg
zö-Tur
1000 frt
semmit,
helyiség
hatott,
nem rég
középisk
nok azon
ki, mely

csucs, az
tündökli
S t
ragadó
rezgő h
mintha
zengené
S e
állott ho
mindaz,
tott, min
tőan éde
gyermek

A t
mely ber
Ennek h
el tudják
nak a le
vetett. A
sége viss
kévét, s
ból és cs
lakik a t
sővárog r
hogy azt
se fel. Le
haju szel
valami ad
hullámai
hagyja: a
és éjszák
pán a k
nak felsz
kristály
sa s szik
kához; s
fajdalm
va a szik
ba: vad
nia kell
bat az á
ber elé.
Bél
lelkében
látását.

tegedés és 102 halálest... meg a többiek utólagos... apokon előfordult esetek... 48 beteget és 59 halottat.

Idő-naptár.

90-ik születésnapjának meg... 90-ik születésnapjának meg... 90-ik születésnapjának meg...

Ünnepek.

90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját...

Ünnepek.

90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját...

Ünnepek.

90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját...

Ünnepek.

90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját...

Ünnepek.

90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját...

Ünnepek.

90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját...

Ünnepek.

90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját... 90-ik születésnapját...

kit lelkes ovációkkal halmoztak el. A pohár... kőről sem, kinek 90-ik születésnapját megünne... pelni nagyban készül városunk lakossága. Este... a tűzoltó-egység táncmulatságát látogatta meg... Kovács József s sokáig időzött a vidám... társaságban. Megemlítjük még, hogy a vasárnap... d. e. isteni tisztelet alkalmával a ref. templomban... is megjelent képviselők s végighallgatta Kőve... ndy Dénesnek, a nánaási szeretett segéd-lelkésznek, e tehetséges ifjú szónoknak... szép templomi beszédét.

* Kossuth ünnepély H. Nánáson. A h. nánaasi polgárság, a tanítói és tanári karal, elhatározta, hogy szintén megünnepli a Kossuth 90-ik születésnapját. — Az ünnepély... programja a következő lesz: 1. Alkalmi beszédét mond Kőve ndy Dénes ref. s. lelkész. 2. Szavalnak K o l o z s v á r y Aladár és K u b á n y i Béla gymn. tanárok. 3. Hazaifias dalokat énekel a dalkör. Este faklyás menet és bankett lesz. Tervebe vették azt is, hogy az ünnepélyre 10 kros belépti-jegyet adnak ki, a melyből a befolyó összeget az országos »K o s s u t h a l a p « gyarapítására fogják adományozni.

* Érdekes utazás. Egy fővárosi detektiv-felügyelő utazott tegnap este Debreczenre keresztil Szatmárra valami titkos rendőri ügyben. Neumann debreczeni biztos a kiváncsiak kérdésködére csak annyit mondott nagy bölesen, hogy nagyérdemű kollégája a vak Béla király szemeit ment keresni s ezért utazza be az egész országot. Ma reggel már a következő meghallgatásra méltó újság járta be a várost ezen dolgot illetőleg. Egy fővárosi vasuti kalauznak neje szenvedélyes lutrijátszó volt, daczára annak, hogy férje ura halalos ellensége volt mindenféle lutrizásnak s ettől nejét eltiltotta. De a szófagadó feleség azért csak rakosgatta, egyre ragogatta megtakarított pénzeszközét s legközelebb is feltett a szerenese istenasszony mérlegére 1 kerek forintot. De hogy a férj uram ezt észre ne vegye, egy vasuti kocsi háttára ragasztotta a reszontot. A számok kijöttek, de a kocsi elvittek az országot, ki tudja, melyik részébe. Most már a vasuti kalauz is, a felesége is kétségbeestek a dolog felett, s ezen állapotukban a tegnap városunkon átutazott detektiv-felügyelőhöz fordultak, a ki a jó siker és haszon reményében utazza be most az országot, hogy a kérdéses kocsi fellelje. Fog-e eredménytől jární utazása? Ki tudja?

* Kiszálláson — mint levelezőnk írja — egyházmegyei értekezlet tartott f. hó 11-én, a létesítendő leánynevelő intézet tárgyában; jelen voltak: Dorogi Lajos esperes, Hortby István egyházmegyei gondnok, a kispüszállási, karcagyi, mezőtúri és kunhegyesi egyházak küldöttei. Előzők esperes előadva az értekezlet célját, felolvastattak a jegyző által az egyházak által ajánlott adományok. Mező-Túr összesen 35,000 frtot ajánlott, évenként 1000 frtot és helyiséget; Karczag nem ajánlott semmit, — Kispüszállás 1000 frtot ajánlott és helyiséget. Nagyobb éldozatot ezuttal nem hozhatott, mert a városi képviselő-testület csak nem régen szavazott meg 100 ezer frtot a középiskola építésére. Az egyházmegyei gondnok azon indítványa, hogy bizottság küldessék ki, mely e tárgyról kimerítő véleményt adjon

csucs, az oltári szentségek legfenségesebbjeként tündöklök. S mintha orgonaszó is zengene, ez elragadó szép helyen. Az alólról elhaloan felreugó harang s a melyben rohanó zuhatag, mintha egy magasztaló énekek akkordjait zengenek. S e látomány hatása alatt — a mint ott állott hosszan, önfelédten — megújult lelkeben mindaz, a mit erről a vidékről eddig hallhatott, mindaz, a mi a dajkameseknek mámorítóan édes emléke gyanánt valaha belevésődött gyermeki lelkületébe. A mese, a csodás karbunkulus-köröl, a mely beragyogja a nappalt és az éjszakát. Ennek babonázó sugarairól, melyek teljesen el tudják búvólni és rabba tudják tenni annak a lelkét, a ki azokba csak egy pillantást vetett. Azután a sima tórol, a melynek mélysége visszatükrözi a kőnek reá hulló sugárkéveit, s a melynek leges-legmélyén, ékkövekből és csillamokból rakott fényes palotában lakik a tó tündére, a ki hosszú-hosszu ideje sóvárog már a magasban ragyogó kő után, hogy azt palotájának homlokzatára illeszthesse fel. Le is hozta volna már régen hosszú-hajju szellem-leányával, ha a Teremtő hatalmat adott volna neki akkorra is, a mikor a tó hullámaiból kilép. Azonban mikor ezeket elhagyja: ereje elenyézik teljesen, s napokon és éjszakákon keresztül nem tesz egyebet, csupán a kő ragyogó sugaraihoz édeleg. S a tónak felszínre azért oly mozdulatlan, hogy sima kristálya e sugarakat minél inkább fel foghasa s színekre törve vezethesse a tündér lakához; a tónak gátjáról alaómló vizesés pedig fájdalmában azért zokog, s még lejjebb zuhogva a sziklakkal teleodalt óriási szakadékokba: vad haragjában azért dörög, m rt valnia kell ettől a tájtól, — a melynél elragadóbbat az álom varázskéze se rajzolhat az ember elé.

* Elgázolás. Ma reggel egyik helybeli szállító cég teherkocsija elűtött egy kis fiut, kinek azonban súlyosabba baj nem lett. — A gondatlan kocsist felelősségre vonják.

* Dühöngő bádogos-segéd. Tegnap egy csapó-utcazi bádogos üzletben egyik bádogos segéd vaspálczával kezdte ütögetni az inast. Ez utóbbinak esze-veszett jajgatására nagy tömeg csoportosult körül, de a kegyetlen segédet senki sem merle lefűlni. — Hoztak aztán a szomszéd I. ker. kapitányságtól egy rendőrt, a ki némi ellenállás után a szó szoros értelmében: áthuzta a kapitányság helyi-

s a segély-forrásokat is figyelembe vegye, elfogadatiott. Ez értekezletet társas-ebéd követte a nagyvendéglő dísztermében. A kispüszállási gimnaziumban az új iskolát é. f. hó 8-án nyitott meg, Gulyás Lajos lelkész alkalmi imát mondott. Benő Janos igazgató pedig buzdító beszédet intézett az ifjúsághoz. A megnyitó ünnepélyen jelen voltak a lelkészek, tanárok egyházi előjárók és a tanulók szülei nagy számmal. A beirt tanulók száma meghaladja a 150-et, a mi gimnaziumunk emelkedése mellett bizonyít. (K. H. L.)

* A tiltakozó Nagyvárad. Nagyvárad hazafias lakossága impozáns módon tiltakozott a város képviselő testülete egyrészné hazafiatlansága és kegyeletlensége ellen. Megmutatták, hogy a város tudja méltányolni Kossuth Lajos halhatatlan érdemét és csupán néhány ember akadt, a ki a hatalom előtt való meghunyászkodásból arcuzl tudja verni e nemzet közérületét. Vasárnap volt Nagyvárad polgárságának tiltakozó körmenete. Óriás tömeg vonult végig az utcákon, mely zászlók lobogtatása, hazafias dalok éneklése mellett folyton éltette Kossuth Lajost, továbbá Kálmán és Szokoly városi képviselőket, a kik bátran szembezálltak a diszpolgárság ellenőivel. A tiltakozók a d i s z p o l g a r s á g e l e n s z a v a z ó k n e v e i t f e k e t e l o b o g ó n a K ő r e t s b e d o b t á k. A körmenet után értekezlet volt, mely elhatározta, hogy a nagy hazafi 90 ik születésnapját fényesen megünnepli Nagyváradon.

* Templomavatás. Mármaros-Szigeten, az ev. ref. templom felavatása alkalmából nagy ünnepélyességek folytak. Ez ünnepélyeken Kiss Áron püspök és öt esperes kísérelje folytonos kitüntetés tárgya volt. Lónyay főispán és Szőlősy Antal kir. tanácsos álltak az ünnepélyeket rendező polgárság élén. Tabajdy szatmári lelkész nagyhatású beszédet mondott az új templomban. A különböző felekezetek és nemzetiségek testvéries ölekezése ez a szép alkalom.

* Gyászjelentés. Mely fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejtethetlen jó anyának, testvérnek, anyósának és nagyanyának, néhai polgár özv. Rácz Istvánné szül. Nagy Zsuzsánna asszonynak élte 80-dik évében, folyó hó 11-én d. u. 1/2 6 órakor, hosszas szenvedés után történt gyászost elhunytát. A megboldogult hült tetemei folyó hó 13-án. d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a Szent-Anna-utcazi 25/27. sz. háztól a czelegled-utcazi templomban tartandó ima után a czelegled-utcazi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Bánatos gyermekei: Rácz Sámuel és neje Vértessi Juliánna, Rácz Gábor és neje Vértessi Erzsébet gyermeivel, Rácz József és neje Tornai Terézia. Bánatos testvérei: Seres Mihályné szül. Nagy Mária, Nagy Gábor és neje Balla Erzsébet gyermekeivel, özv. Nagy Bálintné. Aldás és béke lengjen drága porait felett!

* Személyi hír. Hajnal József h. nánaasi ügyész, ki a baccillusok tanulmányozása végett külföldi kikötőbe utazott, e hó 7-én szerencsésen és bő tapasztalatokkal terhelten hazatért H. Nánásra.

* A szivar színe. A dohányzók általában a gyöngye szivarokat kedvelik, s a világos színűeket válogatják. A világos takaró dohányok ezért drágák is. Pedig a szakértők a szivar színere nem adnak semmit. A boríték levél ugyanis csak 1/16 része egy szivarnak s ezért ép ugy lehetséges, hogy a világos szivar erős és gyöngye a barna szivar. Az utolsó években a dohánytermelők nagy része szivarborítékra leginkább alkalmas, ugynevezett szumatra-faj dohányt szállított s a termelt dohánynak csak kis százaléka világosszínű. A piacozó immár annyira felszokott a világosszínű dohányára, hogy csaknem négyezer annyit adnak értők, mint a sötét színűert. A gyárosok, különösen Németországban, nagyon meg vannak akadva, mikent elégíték ki megrendelőiket. Ép ezért sárga és zöldesszínű leveleket használnak, a melyek színe közelebb áll a világos színhez, noha a barna dohánylevelek kellemesebb ízűek. Minthogy a világos színű, dohánylevelek beszerzése nagy fáradsággal jár, az okos dohányzók lemondanak arról az igazán semmivel sem indokolható véleményről, hogy a barna szín az erősség jelzője.

* Kossuth és Kolozsvár. Kolozsvár város polgármesterét, Albach Geza kir. tanácsost, két városi képviselő felkérte, hogy Kossuth Lajosnak ugy is mint városi diszpolgárnak, országszerte megünneplendő születésnapja alkalmából közgyűlést hívjon össze, hogy abból üdvözlő irat intéztessek s a többi ünnepések elhatározassan. A kir. tanácsos polgármester azzal a kijelentéssel, hogy a városnak semmi köze Kossuth Lajoshoz, a közkívánalom teljesítését megtagadta. A kolozsvári polgármester tehát méltó társa a nagyváradi 39 gyászmagyarnak!

* Elgázolás. Ma reggel egyik helybeli szállító cég teherkocsija elűtött egy kis fiut, kinek azonban súlyosabba baj nem lett. — A gondatlan kocsist felelősségre vonják.

* Dühöngő bádogos-segéd. Tegnap egy csapó-utcazi bádogos üzletben egyik bádogos segéd vaspálczával kezdte ütögetni az inast. Ez utóbbinak esze-veszett jajgatására nagy tömeg csoportosult körül, de a kegyetlen segédet senki sem merle lefűlni. — Hoztak aztán a szomszéd I. ker. kapitányságtól egy rendőrt, a ki némi ellenállás után a szó szoros értelmében: áthuzta a kapitányság helyi-

ségébe a csendháborítót. De ez még itt is dühöngött s a biztosokra is rátámadt volna. — Megkötöztek tehát jó erősen és ugy szállították el jobb helyre. — Ma már belátván, hogy van nagyobb hatalom is az övénel: szelid, mint a barány.

* Töt gyermekek az alföldön. A felvidéki magyar közművelődési egyesület 165 töt gyermeket indított utnak a nyitra-zsambokréti járásból, kik részben Nagykőrösön, — részben Hajduböszörményben lesznek ellátva s a magyar nyelv tanulása végett elhelyezve. Nyitra, mikor az Alföldre készülő gyermekek szüleikkel együtt, mind egybe voltak gyűlve, négy igazgató jelent meg köztük, akik mindenféle hazug ijesztgetésekkel és rémítékekkel igyekeztek a szülőket rábírní, — hogy gyermekeiket ne küldjék az Alföldre. Az igazgatóknak mint a »B. H.« jelenti, az lett az eredménye, hogy hat gyerek szüleivel visszazökött falujába. A szolgabíró értesülvén az igazgatósról, csendőröket küldött a konkolyhintó agítatókért. Három elmenekült, de egyet sikerült elcsipní. Ez azt vallotta, hogy öket Machai József tőkés-ujfalusi kat. plébános küldte s bizta meg, hogy az expedició ellen igazságnak azt mondván, hogy a magyarok pogányok, akik gyermekeiket eke elé fogják. — A dolog mindenféle nagy megbotránkozást kelt.

* Szénelváj vidéki atyafi. A nevét elfejtették a rendőrségnél, olyannyira jámbor arca volt ő kegyelmének. Nevezük hát egyszerűen a híres apostol neven Peternek! Ez a Peter azt gondolta el magában, hogy a lövönatu vasutnak az uton szükséges szetszört szenaprósága jó lesz az udvara feltöltésére odahaza B. Ujvároson. Fel is pakolt, le is vitt vagy két kocsiával, de a harmadikon rajtacsipették s most a mellett, hogy a már elfuvarozott apró szentet is vissza kell hoznia, megtanítják kellő módon a rendőrségnél, a világon a legszigorubb törvény, illetve intés szavaira. »Ne bántsd a másét!«

* A hirdetések haszna. El lehet mondani, hogy az üzleti élet mozgató ereje a hirdetésekben rejlik. Elinemik ezt a szellem emberei, valamint a milliósok és a nagy üzletemberek is. Barnum szerint: »A nyomdafestéken át vezet az ut a gazdagsághoz.«

* J. J. Astor maga bevallotta: »Gyakori és állandó hirdetések hozták nekem azt, a mivel bírok.«

A J. Stewart azt tanácsolta fiának: »Fiam, oly emberekkel csinálj üzleteket, a kik hirdetnek, és soha seni fogsz mellette vesztetni!«

Franklin Benjámin igen találóan mondta: »Hogy tudhatja a világ, hogy valaki valami jóval bír, ha azt nem hirdeti?«

Vanderbilt, az amerikai milliósok szerint: »A hirdetés az üléltre nézve az, a mi a gép a gépre nézve, a mozgató erő.«

Le messzebb ment Bonner a hirdetések hasznos voltának elismerésében: »Mindazt, — ugymond, — a mivel bírok, világírtó nevetem, millióimat, nemcsak egyedül az üzletveze és realitásának köszönöm, hanem kilenczvenkilenczszázad részében a hirdaphirdetések hatalmának. Ama meggyőződésre jutottam, hogy manapság a hirdaphirdetés nélkül egy üzlet se lendülhet föl és nem lehet jövedelmező.«

* Mulatságos borbejelentés. Sok mulatságos dolog történt már ez alkalommal, de a legmulatságosabb ma d. e. a II. ker. kapitányságnál esett meg.

— Mennyi bort iszik meg évente, atyafi? kérdezik a jámbor arcú öreggtől.

— Biz én azt nem tudnám megmondani! — volt a válasz.

— No de mégis! megiszik körülbelül 50 liter? — Meginnám, meginnám.

— Ejnye az... feleljen már határozottan! Mennyit iszik meg körülbelül?

— Ne tessék olyan mérgesnek lenni! Ha ugy tetszenék parancsolni, inkább 50 liter meginnám.

* Köszönetnyilvánítás. Mindazon ösmerősök, jó barátok, pályatársak, kik felejtethetlen jó emlékü ipannak végtisztességtelétlen megjelentek, valamint az érczkoporsó gyár temetkezési intézet pontos kiszolgálásért, fogadják hálás köszönetemet, az összes rokonok nevében. Bánatos menyje: özvegy Nagy Gáborné. Molnár Ida.

* Négy réal, vagy gimnasiumi osztályt végzett, jó családból való fiu tanulól felvétetik Tóth Gyula vasnagykereskedésében Debreczenben. (368) 3—3.

Legujabb.

A borsodmegyei ellenlék győzelme.

Miskolcz, szept. 12. Borsodvármegye ma d. e. tartott évnegyedes közgyűlése zajos és lelkes bizalmi tünemény volt Melczér Gyula alispán mellett. Mílon Molnár Bela tiszteletbeli főjegyző az alispán lemondási nyilatkozatának felolvasásához fogott, Melczér nevének első hallatára a bizottsági tagok és a termet zútotási, megtöltő közönség viharos éljenzésben tört ki. Ez ováció minduntalan i-metlődt és gyákran perezekig tartott. A nyilatkozatot zajos »N e m f o g a d j u k e l l e « E g y h a n g u l a g u j r a m e g -

v á l a s z t j u k e! kiáltások követték és rendkívülvált a bizalmi tünemény, midőn Brezovay László sikerült, tartalmas beszéddel benyújtott egy 256 aláírással ellátott bizalmi szavazatot, a melyben Melczért lemondása visszavonására szólították fel.

Perczér tartó eláll kiáltások fogadták az ezután felszólat Elek Kálmán, a ki a lemondás komolyságát akarta kétségbe vonni. Nagy hatású rögtönzésben Bizon Ákos adta meg a méltó választ, a közgyűlés folytonos éljenzése közben, méltányolva Melczér érdemeit, paratlan igazságszeretet és csatlakozva a bizalmi nyilatkozathoz.

Erre báró Vay Béla főispán kijelenti, hogy ezt a nyilatkozatot Melczérral szokott módon tudatni fogja. Rögtön felállott M o c s a r y Lajos és rövid, de lelkes szavakban kívánta, hogy azonnal küldöttség menjen Melczérert. Óriási éljenzés követte e felszólalást. A bizottsági tagok tömegesen kivonultak Melczérert.

A mikor a közszeretelen álló alispán megjelent, akkor érte el a fényes tüneménytűpontját. Két percig tartott az ünneplés, éljenzés és taps. Melczér melegen köszöntö meg ezt a nem remélt ovációt és az ellenfelei által elveszettnek mondott bizalom impozáns megnyilatkozását. Ő a politikát mindig külön választotta a közigazgatástól. Ezért birta két kormány bizalmát, barha politikájában nem osztozott; most a megye itelt felette és fényes elégtétellel szemben hazafias kötelességet teljesít, a midőn lemondását visszavonja. Szűni nem akart erre az éljenzés és a taps, a melyben a karzat hölgyközönsége is részt vett. Megújult a tünemény, midőn a főispán Melczérral, mint immár ismét alispánnal, üdvözítő kézszorítást váltott.

A közönség lelkesedése nagy a függetlenségi párt nyílt és határozott soraközása következtében Melczér alispán mellé.

Külömfélék.

Nem lesz a huszárból érsek. A prágai »Politik« után több lap azt írta, hogy Jenő főherczeg — ki jelenleg, mint a 13. huszárezred parancsnoka, Budapestben lakik — az olmuíti érsekségre van készmelve. Illetékes helyről most azt jelentik, hogy az egész hír alaptalan. Jenő főherczeg sem Olmuitzban, sem másutt nem tanult teológiát s teológiai vizsgákat sem tett.

Megvásárolt horvát képviselő.

Zágrábi lapok szerint Janovits horvát képviselő a szerb radikális sajtóalaplól harmincz-ezer dinárt kapott. A képviselőnél három nyugtárványt találtak, melyekben elismeri, hogy az illető összeget pártpolitikai célokra fölvetta. A nyugtárványokon ez az észrevétel volt: »Fölvettem pártpolitikai szolgálatokért.« — Az eset általános feltűnést kelt.

Az új főkapitány. Török János alig hantolták el s már is megindult a találgatás, hogy ki ül az örökébe a rózsának éppen nem mondható budapesti főkapitányi székbe. Eddig egész csomó nevet hozott forgalomba a fáma. Ime a főkapitányjelölt névsora: Splényi Ödön báró rendőrtanácsos, Sélley Sándor rendőrtanácsos, Gyálakay Lajos kapitány, Márkus József főv. tanácsnok, Keglevich I. gróf. Rohonczy Gida orsz. képv. Gajari Ödön, Fiáth M. báró fejérmegyei főispán, Kormos Béla verseczi kir. közigyőző Radnagyi egykori titkára, Zechmeister G. őri polgármester, Reiner szegedi főkapitány és Vaszary Gyula pecsi kapitány, a herczegprímás unokáncsese. — A sok jelölt közül Splényi Ödön vagy Fiáth Miklós kinevezését mondják a legvalószínűbbnek.

Gondolatok.

Minél demokratikusabb valamely ország, annál szükségesebb, hogy az egyen hatalmas és tulajdon szent legyen. Mi souverain egynekébb álló nép kell, hogy legyünk; minden a mi gyengitene az egyent, demagógiára vezetne bennünket, vagyis rendtelenségre és romlásra; minden a mi erősit az egyent, a demokrátiát, vagyis az ész és evangelium uralmát mozdítja elő.

Azon naptól kezdve, hogy a népek nem fogják magukat ama veszelés charlatánok által vezetetni, kiket diplomatáknak és nagy politikuskoknak szokás nevezni, testvérek gyanánt és bekecségesen megélnék.

Mi az eszme az ügyes ember részére? Csak kőkárda és a fő, hogy jókor tüzze fel azt.

Irodalom és művészet.

A »Vasárnapi Ujság« szeptember 11-iki száma a következő tartalommal jelent meg: »Törs Kálmán.« (Arczkeppel, Roskovics Ignacz rajza.) — »Panasz.« Költemény Baráth Ferenczről. — »Támás, a szegény hitelőző.« Elbeszélés. Irta Timar Szaniszló. — »Az új angol miniszterium.« (A Gladstone-miniszterium tagjainak arczkepeivel.) — »Pan-démó-gyakorlatok Berlinben.« (Képpel.) — »Pann-démó és epidémia a közepkori Európában.« — »Nemzetközi tolvajok közgyűlése.« Élekép a modern világból. Irta Alsopp B. J. — »Tö-

rök János. (Arczéppel.) Dr. Kovács Dénes-től. — »Ivóvíz és egészségügy.« — »A cigány hegedűje.« (Böhm Pál festményével.) — »Párisi divatlevegő.« (Divatképpel.) — »Sasfészek lerajzolása.« (Képpel.) — »Humor a hadsergében.« — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi újság? — Egyveleg. — Sakkjáték. — Képtalány stb. rendes rovatok.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde. Szeptemb. 12-én. Buza máj—jun. — pénz — áru, őszre 7.23 pénz, 7.25 áru. — Tengeri 1892 júl. — aug. 4.81 pénz, 4.83 áru. Zab tavaszra — pénz, — áru, őszre 5.59 pénz, 5.61 áru. — Káposztarepce aug.—szept. 11.25 pénz, 11.35 áru.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése. Szeptember 10.
a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 300—400 klgon felüli sulyban) — 2. Öreg közép (páronként 300—400 klg-sulyban) — 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli sulyban) 45.—45.50 4. Fialat közép (páronként 251—320 klg, sulyban) 45.—46.— 5. Fialat könnyű (páronként 250 klg-ig terjedő sulyban) 47.—48.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klgon felüli sulyban) — 7. Közép (páronként 220—280 klg, sulyban) 45.50—46.50 8. Könnyű (páronként 220 klg-ig terjedő sulyban) 47.50—49.50 III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 klgon felüli sulyban) 44.—45.50— 10. Közép (páronként 220—260 klg. sulyban) 45.—45.50— 11. Könnyű (páronként 220 klg-ig terjedő sulyban) 46.—46.50.— Sertés létszám: szept. 9 napján volt készlet 134,651 darab. A hizott sertésüzletirányzata: változatlan. — Hízalmai való sertés 16.— 18.—, malacz (11—20 hónapos korban) felhajatott 2550 drb.

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**
Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
(Szerkesztőség és kiadóhivatal: nagy-uj-utca 1702. sz.)

REGEDI
tisztá alkalikus savanyúvíz
legjobb asztali és üdítő-ital.
Kipróbált gyógyszer köhögés, torokbetegségek, gyomor- és hólyaghurutnál.
Ismeretesek minden elárúsító helyen, valamint a radeini fürdő-igazgatóságnál (Stájerország) kaphatók.
Elárúsítók kerestetnek.
(155.) 12—20.

Kiadó föld.

A szoboszlói földön a debreczeni határ mellett, a debreczeni útfélen 78 köblös katasztrális hold föld több évre kiadó. — A venni szándékozók Cseke Jánost keressék meg iránta (vasút-utca 50 sz. H.-Szoboszlón.) (372.) 1—3.

szokor, kávé, tea és rumokat, jegeczes SZÖDÁT
igen jutányos árban.
(3.) 93.

MAGYAR- ÉS FRANZVIA-COGNACOT.
friss töltésű ásványvizet u. m. Btkszádi, Bártai, Czigelket, Csizi Jód, Emsi, Franzensbadi, Greshubi, Gleichenbergi, Hall Jód, Ivándi, Karlshadi, Kissingeni, Rákóczy, Korinthizai, Kronodori, Lipki Jód, Margit-forrás, Mariahadi, Mohai Ágnes és Stefánia forrás, Paradi, Pihnai, Prehanti, Pyromonth, aczél, Serebrenai (Boszonia), Güber forrás, Levico és Roncegnói arsen és vasforrásnak, Rohitschi, Selters, Saluator, Salschitzai, Szolymai, Szuhai és Budai keserű vízekt. — Továbbá: lenkenze, olajban tart mindenféle festékeket és mindennemű műszervárukat.
Kiváló Anom: 93.

LEGNAGYOBB AGYAG- ÉS PORCELLÁN-RAKTÁR a világhírű Budweisi Gyártmányban

LEGOLCSOBB ÁRAK MELLETT
TÓTH GYULA

VAS NAGYKERESKEDŐNÉL,
DEBRECZEN,
a városháza sarkán.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Ugyanitt megrendelhető a „KALIGRAF”
amerikai írógép
intézeteknek, nagykereskedőknek,
gyenge szeműeknek,
fogycatékos kezűeknek
legszebb és leggyorsabb írőrendszer.
(6.)

A „DEBRECZEN” NYOMDÁJA

(Nagy-uj-utca 1702. számú Konrád-házban.)

teljes új berendezéssel,

elvállal mindennemű nyomtatványokat, u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, báli- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket,

kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat.

a legizlésebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimezendők.

Nyomdánkat, hol északkeleti Magyarország legrégebb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”,

és a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába.

Hirdetések a „Debreczen” cz. lapban a legjutányosabb árakon közöltetnek.

Birósági nyomtatványok készletben vannak.